

Turunçgillerde Uçkurutan (*Phoma tracheiphila*)

Tanımı

Hastalık etmeni kışı bulaşık sürgünlerin kabuklar altında geçirir. İlkbaharda rüzgarlı ve yağmurlu havalarda dallardaki yaralardan bitkiye giren bir fungusdur. Fungusun gelişimi için optimum sıcaklık 18-20 °C'dir. Yaz aylarında enfeksiyon görülmez. Enfeksiyon en çok ilkbahar ve sonbahar (Ekim-Mart) aylarında meydana gelir.

Belirtisi

Hastalığın tipik belirtileri dallarda görülür. Hastalanan dallardaki yaprak ayaları dökülür, yaprak sapları dal üzerinde kalır. Tepeden kuruyan dallar kesildiğinde odun dokusunda turuncu veya kahverengimsi kısımlar görülür.

Konukçuları

Hastalığın konukçusu, turunçgillerdir. Sırasıyla limon, turunç ve ağaç kavunu hastalığa duyarlıdır.

Mücadelesi

Kültürel Önlemler

Bahçeye dikilecek olan turunç veya aşılı fidanlar sağlam ve sertifikalı olmalıdır.

Hastalıklı bahçelerden üretim materyali alınmamalıdır.

Kontroller sürekli olarak yapıp, hastalıklı fidanlar söküp imha edilmelidir.

Hastalıklı sürgünler, hastalıklı yerin yaklaşık 20 cm altından yapılmalı ve budama artıkları bahçeden uzaklaştırılmalıdır.

Yara yerlerine aşı macunu sürülmeli ve budama aletleri her kesimden sonra %10'luk sodyum hipoklorid (çamaşır suyu) çözeltisi ile dezenfekte edilmelidir.

Etmen yaralardan giriş yaptığından, don, dolu ve fırtınalı havalarda ağaçlarda çatlama ve yaralanma ve yaprak dökülmesi olacağından ağaçlar bu doğal olaylardan sonra ilaçlanmalıdır.

Ayrıca ağaçlarda yara oluşturacak limon faresi ile mücadele edilmelidir.

Kimyasal Mücadele

Yeşil Aksam İlaçlamaları

Ekim, aralık ve mart aylarında olmak üzere 3 kez yapılmalıdır.

Yeşil aksam ilaçlamasının yanı sıra, bahçedeki ağır hastalıklı ağaçlara ekim ayında bir defa olmak üzere toprak ilaçlaması yapılmalıdır.

Bakanlık tarafından yayınlanan Bitki Koruma Ürünleri kitabında tavsiye edilen ilaçlar ve dozları kullanılır.

Turuçgil Meyvelerinde Kahverengi Çürüklük ve Gövde Zamklanması (*Phytophthora citrophthora*)

Tanımı ve Yaşayışı

Hastalık etmeni toprak kökenli bir fungustur. Meyve enfeksiyonları ağaçların alt dallarındaki meyvelere, yağmurla sıçrayan hastalık etmenleri tarafından gerçekleştirilir. Ancak rüzgarla karışık yağmurlu günlerde fungus ağacın üst kısımlarındaki meyvelere de ulaşabilir. Fungus yaraya gereksinim duymadan da meyve de direkt penetrasyon yapar. Meyvelerde penetrasyondan 5-8 gün sonra lekeler oluşur.

Penetrasyon için köklerin ve kök boğazının çeşitli nedenlerle yaralanması yeterlidir.

Etmen 5-32 °C'de gelişebilmekte ve 24-28 °C sıcaklıklarda optimum gelişme göstermektedir.

Hastalığın Belirtisi:

Enfeksiyona uğrayan meyvelerde kahverengi lekeler oluşur ve meyve zamanla derimsi bir görünüm kazanır. Ağaç üzerinde çürüyen meyveler dökülürler. Çürümüş meyvelerin kendine özgü bir kokusu vardır.

Çok yağışlı bölgelerde, yapraklarda ıslak, koyu renkli alanlar gelişir ve hastalığın ilerleyen dönemlerinde yapraklar olgunlaşmadan dökülür, bazen ağaçlar tamamen yapraksız kalır.

Etmenin gövde ve kalın dallardaki enfeksiyonları daha çok aşı yerinin üzerinde, gövde kabuğunda zamk akıntısı oluşturan büyük yaralar meydana getirir. Lekeli kabuk dokusu zamanla kararır ve çatlar.

Turunçgillerde hasat gecikirse hastalıktan dolayı meyve kayıpları artar. Özellikle genç limon ağaçlarında hastalık etmeni yara ve gövdeyi tamamen sararsa ağacın ölümüne neden olur.

Hastalık tüm turunçgil yetiştirilen bölgelerde görülmekle beraber özellikle Akdeniz Bölgesinde yaygındır.

Konukçuları

Hastalık çok geniş bir konukçu dizilişine sahip olup, limon, mandarin, portakal, altıntop, kaba limon ve ağaç kavunu önemli konukçularıdır.

Mücadelesi

Kültürel Önlemler

Taban suyunu yüksek olduğu arazilerde turunçgil bahçesi tesis edilmemelidir. Böyle yapıdaki arazide bahçe kurulmuş ise, toprak drene edilmeli ve taban suyu seviyesi düşürülmelidir. Bahçeler kurulurken drenaj kanalları açılmalıdır.

Bahçelerde özellikle ağaç altları yabancı ot ve diğer bitki artıklarından temiz tutulmalıdır.

Ara tarım yapılmamalıdır.

Fidanlar sık ve derin dikilmemeli, aşı yerleri toprak üstünden en az 35 cm yukarıda olmalıdır.

Özellikle limonlarda meyve enfeksiyonlarını önlemek için hasat sonbaharda yağmurlardan önce tamamlanmalıdır.

Ağaçların kalın dal ve gövdelerinin değişik nedenlerle yaralanmasından kaçınılmalıdır. Yara yeri aşı macunu ile kapatılmalıdır.

Kök boğazı enfeksiyonu görülürse ilkbahar aylarında kök boğazı açılmalı, güneşlendirilmeli

ve havalandırılmalıdır. Suyun kök boğazına değmesi engellenmelidir.

Kimyasal Mücadele

Meyve Enfeksiyonlarına Karşı

1. ilaçlama: Sonbaharda yağışlar başlamadan önce yapılmalıdır.

2. ilaçlama: Havalarda yağışlı giderse 1. ilaçlamadan 15 gün sonra yapılmalıdır.

Gövde Enfeksiyonlarına karşı:

Enfekteli ağaçlardaki yaralar Ekim, Ocak ve Mart aylarında odun dokusuna kadar temizlenmelidir. Yara yerlerine %3'lük potasyum permanganat dezenfektan olarak sürülmelidir.

Bakanlık tarafından yayınlanan Bitki Koruma Ürünleri kitabında tavsiye edilen ilaçlar ve dozları kullanılır.

Adres : P.K. 27 Erdemli-Mersin
Web : <http://arastirma.tarim.gov.tr/alata>
E-Posta : alata@gtthb.gov.tr
Santral : 0 324 518 00 52
Belgegeçer : 0 324 518 00 80

T.C.

GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Erdemli-Mersin

Turunçgillerde Uçkurutan
(*Phoma tracheiphila*)
Turunçgil Meyvelerinde Kahverengi
Çürüklük ve Gövde Zamklanması
(*Phytophthora citrophthora*)

Levent CİNGÖZ
Ziraat Mühendisi

Erdemli-2015